

Övergång till Open Journal System

Allt sedan starten 1881 har *Historisk tidskrift* varit Sveriges ledande historievetenskapliga tidskrift och huvudorgan för de vetenskapliga disciplinerna historia och ekonomisk historia. Den ges som bekant ut av Svenska Historiska Föreningen, som grundades 1880. Mycket vatten har runnit under broarna sedan dess. Sett till format och distributionen av tidskriften utgjorde år 2006 en viktig brytpunkt, då *Historisk tidskrift*, som ju är föreningens medlemsblad, började läggas ut fritt med ett års embargo på nätet och alla kunde söka den på Google och läsa texterna på sin dator. Sedan sju år tillbaka, 2013, har uppsatserna lagts upp med sex månaders embargo.

Nu stundar återigen nya tider för föreningen och *Historisk tidskrift*. Från och med årsskiftet planerar vi att kunna erbjuda våra medlemmar möjligheten att teckna prenumeration på enbart en digital version med direkt tillgång till tidskriftens uppsatser och övriga texter – den som fortsättningsvis vill få sin tryckta *Historisk tidskrift* hem till brevlådan kommer självklart kunna få det. Den digitala versionen skall fortsättningsvis distribueras via ett system för elektronisk publicering som heter Open Journal System (OJS).

Open Journal System är ett internationellt system, en "open source software application for managing and publishing scholarly journals", som de själva skriver. Det skapades i början av 2000-talet i syfte att förbättra kunskapsspridandet om nya vetenskapliga rön och används i dag av mer än 10 000 tidskrifter, enligt skaparna och ägarna av OJS. Bakom OJS står Public Knowledge Project i samarbete med ett globalt utvecklingscommunity.¹ Flera svenska vetenskapliga tidskrifter använder redan OJS i sin publicering.²

1. Se <<https://pkp.sfu.ca/ojs/>> (25/10 2020).

2. T.ex. *Scandia*, *Tidskrift för litteraturvetenskap* och *TGV (Tidskrift för genusvetenskap)*.

Inom OJS kan stora delar av publiceringsprocessen administreras, från manusinlämning och sakkunniggranskning till fulltextpublicering och arkivering. Till en början kommer vi använda oss av tjänsterna som erbjuder fulltextpublicering och arkivering, det vill säga det som berör läsarna och prenumeranterna av tidskriften. Målbilden är dock att placera all texthantering och kommunikation med uppsatsförfattare, lektörer och andra skribenter till vår nya digitala plattform, som är under uppbyggnad.

Men varför ändra något som pågått sedan 1881 utan större problem? Jo, av den anledningen att det finns flera fördelar med OJS. Utöver rent redaktionella aspekter, inte minst sänkta tryck- och distributionskostnader, är en given fördel att systemet är gratis och lätt tillgängligt. Det är enkelt att använda för både läsare och redaktion. En annan fördel är att andra svenska vetenskapliga tidskrifter använder OJS. Här kan vi lära av varandra. Dessutom, genom att satsa på elektronisk distribution anpassar vi oss till de nationella riktlinjer för öppen tillgång (open access) som Vetenskapsrådet tagit fram. År 2025 ska alla vetenskapliga publikationer som får forskningsmedel från Vetenskapsrådet publiceras open access. Övergången blir på detta sätt förhoppningsvis smidig och mindre dramatisk för alla inblandade parter, även om det självklart finns problem kvar att lösa såsom finansieringen av det redaktionella arbetet, sättning och IT-support. OJS löser förvisso en del problem, men inte alla. Vi återkommer i början av året med mer information om övergången till OJS.

I detta häfte av *Historisk tidskrift* skriver Tony Kenttä om hur arbetare före första världskriget bäst vände på slantarna och Johanna Ringarp skildrar hur en myndighet, AmuGruppen, reformerades till utbildningsföretag till tonerna av Bolero. Dessutom: två debatttexter, en om internationalisering, språk och vetenskaplig gemenskap och en om det postpandemiska zoomuniversitetet, samt två översikter, en om Förintelsens lärdomar och en om Robert W. Davies och sovjetforskningens förändrade villkor. Därtill också recensioner med mera – mycket nöje!

Stockholms universitet

BO ERIKSSON